

Sähköasennusalan kannattavuus vuonna 2015

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry on sähköisen talotekniikan edunvalvonnan asiantuntija, vahva vaikuttaja ja johtava tiedontuottaja.

STUL toimii yli 3 000 jäsenyrityksensä parhaaksi 50 oman asiantuntijan voimin ja kattavan yhteistyöverkoston kautta jäsenyrityksensä hyväksi ja koko sähköistysalan edistäjänä.

STUL:n jäsenyritykset edustavat koko laajaa sähköisen talotekniikan kenttää.

Liitto tuottaa ja välittää alaa koskevaa tietoa myös muulle rakennus- ja kiinteistöalalle, pienrakentajille sekä mm. sähköistysalan oppilaitoksille.

Tietoja liitosta: www.stul.fi.

Liiton jäsenet: www.urakoitsija.fi.

Alan uutiset ja muuta tietoa: Sähköala.fi ja Talotekniikka.eu.

Sähköinfo Oy edistää sähkö- ja telealan yritysten osaamista ja liiketoimintaa tuottaen tietoa koko sähköisen talotekniikan alalle. Yhtiön päätuotteita ovat koulutus, ammattikirjallisuus, tietokansiot ja -kortistot, ohjelmistot ja ammattilehdet.

Vuosittain Sähköinfo Oy julkaisee kymmenkunta sähköistysalan kirjaa. Yhtiö julkaisee kahta lehteä, Sähköalaa ja Sähkömaailmaa, ja yhtiön järjestämällä kursseilla käy vuosittain yli 5 000 henkeä. Yhtiö tarjoaa myös lakiasiain palveluja.

Sähköinfo Oy kustantaa Sähkötietokortistoa ja julkaisee lomakkeita sekä painettuna että verkkolomakkeina, ylläpitää ja myy hinnastotiedostoja ja tarjouslaskentatietokantaa. Yhtiö myy Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy:n tuotteita, pätevyys- ja sertifiointipalveluja sekä välittää sähköalalle tarpeellisia muiden kustantajien tuotteita.

Sähköinfo Oy on Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry:n omistama yhtiö.

Tiedot Sähköinfo Oy:n tuotteista ja palveluista: www.sahkoinfo.fi.

Tiedot SETI Oy:n tuotteista ja palveluista: www.seti.fi

JOHDANTO

Sähköurakoitsijoiden tulostasossa parannusta

STUL:n varsinaisilla jäsenyrityksillä toistakymmentä vuotta jatkunut hyvä kannattavuus oli tyydyttävällä tasolla viime vuonna. Mediaaniluvuilla mitattuna kannattavuus kuitenkin hivenen parani toista vuotta peräkkäin. Tämänkertaiseen urakoitsijatutkimukseen osallistuneet jäsenyrittäjät keräsivät liikevaihtoa 1.117 miljoonaa euroa eli reilut 40 prosenttia alan liikevaihdosta.

Tutkimuksessa ovat mukana lähes 200 jäsenyrityksen tilinpäätökset. Yhteensä vastaajat olivat keränneet nettotulosta 29,9 miljoonaa euroa, joka on 2,7 prosenttia (2,3 vuonna 2014) vastaavasta liikevaihdosta. kokonaisuutena vastaajien tuloskunto oli siis parantunut. Valitettavasti 14 prosentilla vastaajista nettotulos oli pakkasella. Toissa vuonna vastaava luku oli 17 prosenttia.

Pienimmillä yrityksillä tulokset noususuunnassa

Keskimäärin vastaajat edustivat 1140 000 euron liikevaihtoa ja työllistivät 9 henkeä (7 vuonna 2014). Liikevaihtoa/henkilö oli 116 000 euroa. Käyttökateprosentin mediaani oli tyydyttävä 7,1 prosenttia. Käyttökateprosentti ylitti 10 prosentin rajan lähes yhtäjaksoisesti yli 10 vuotta ja alitti vuonna 2009 tuon 10 prosentin rajan pudoten 9,9 prosenttiin. Nettotulosprosentin mediaani on pysynyt säännöllisesti yli viiden prosentin, mutta vuonna 2013 tuo 5 prosentin raja alitettiin ja nettotulosprosentti tipahti 3,7 prosenttiin. Vuonna 2014 se kääntyi taas nousuun, ollen 4,7 prosenttia ja viime vuonna saavutettiin jälleen 5 prosentin taso.

Pienemmän pään yrityksissä saadaan parhaat kannattavuusprosentit erilaisen kulurakenteen vuoksi. Alle puolen miljoonan euron liikevaihtokategoriassa on paljon elinkeinonharjoittajia ja henkilöyhtiöitä. Henkilöyhtiöissä omistajat nostavat ”palkkaa” tulosta rasittamatta yksityiskäytön kautta. Elinkeinoharjoittajat, joiden tulot tulevat myös yksityiskäytön kautta, ei ole palkkakuluja ensinkään. Tässä kategoriassa saavutettiin 7,4 prosentin nettotulosprosentti.

Suurimman pään yritysten tuloskunto pysyi vaatimattomalla tasolla. Yli 5 miljoonan euron liikevaihtoa tekevästä yrityksestä kahdella yrityksellä tulos oli pakkasella (vuonna 2014 viidellä) ja nettotulosprosentin mediaani 3,8 prosenttia.

Sijoitetulle pääomalle vastaajat ovat saaneet kohtuullisen tuoton. Kaikkien vastaajien tuottoprosentin mediaani oli hyvä 21,8 prosenttia.

Sähköurakoitsijat, jotka ovat pääsääntöisesti rakennusurakoitsijoiden alihankkijoita, ovat yritystoiminnassaan olleet jatkuvasti paremmin kannattavia kuin rakennusurakoitsijat. Kaaviossa on käyttökatevertailut Sähköurakoitsija osakeyhtiöstä verrattuna rakennusurakoitsijoihin. Viime vuonna sekä rakennusurakoitsijoiden että sähköurakoitsijoiden kannattavuus oli edellisen vuoden tasolla. Samassa kaaviossa näkyy myös talonrakennustuotannon kehitys. Suurien tuotantomäärien aikana kannattavuuskin usein helpompi säilyttää.

Vahvat taseet

Tutkittujen yritysten taseet ovat pääosin erinomaisessa kunnossa. Omaa pääomaa taseen loppusummasta oli osallistujilla mediaanilla mitattuna 54 prosenttia. Omavaraisuus-asteen mediaani on vuodesta 2001 alkaen ylittänyt 50 prosenttia. Kaikkien yritysmuotojen taseen loppusumman mediaani oli 580 000 euroa (470 000 vuonna 2014).

Velkapuoli on myös hallinnassa, kun kokonaisvelat liikevaihdosta olivat keskimäärin vain 17 prosenttia. Velat ovat lähinnä lyhytaikaisia osto- ja siirtovelkoja eli varsinaisia pankkilainoja yrityksissä ei juurikaan ollut.

Kaikkien yritysten quick ration mediaani on ollut viimeiset kahdeksan vuotta yli 1,7. Lukua voidaan pitää erinomaisena, kun rahoitusomaisuutta on lähes kaksi kertaa enemmän kuin lyhytaikaisia velkoja. Myynti- ja ostolaskujen kiertoaika ei ollut tapahtunut juurikaan muutoksia: myyntisaatavat 31 päivää ja ostovelat 29 päivää. Jäsenyrittäjän kassavirran kannalta olisi tietysti parempi, jos kiertoaikat olisivat toisin päin.

Esitystapa, Kannattavuusmittarit hyötykäyttöön.

Aineistosta on laskettu mediaanit sekä ylä- ja alakvartiilit. Mediaani on suuruusjärjestykseen asetetun aineiston keskimääräinen arvo. Aineistosta 50 % on mediaania suurempia ja 50 % mediaania pienempiä. Mediaani usein kuvaa aineiston keskimääräistä arvoa paremmin kuin aritmeettinen keskiarvo. Yläkvartiili on arvo, jota suurempia on 25 % aineistosta. Alakvartiili taas on arvo, jota pienempiä on 25 % aineistosta. Taulukoista jäsenyrittäjä voi verrata miten oma yritys on pärjännyt vastaavassa yhtiömuodossa, liikevaihtokategoriassa ja omalla toimialueellaan

YHTEENVETOJA LUVUISTA

1. Liikevaihto

Liikevaihto. Tuloslaskelman liikevaihtorivi muodostuu asiakkaille lähettyjen arvonlisäverottomien laskujen loppusummista tilikauden aikana:

	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015
Alakvartiili	193	220	234	264	218	261	309	311	303	298
Mediaani	583	697	753	737	646	741	849	1 003	986	1 140
Yläkvartiili	1 664	1 897	2 331	2 144	2 133	2 060	2 206	2 515	2 438	2 785

Yo. taulukko kuvaa koko aineiston liikevaihtoja. Vuodesta 2006 on mediaaniliikevaihto noussut 557 000 euroa.

1.1 Liikevaihto henkilöä kohti

Liikevaihdolla henkilöä kohti arvioidaan toiminnan tehokkuutta. Menetelmä on varsin karkea, sillä tilikauden keskimääräisiin henkilöstön lukumääriin voi sisältyä epätarkkuuksia.

Menetelmän heikkouksista huolimatta on aivan ilmeistä, että sähköasennusalan yritykset ovat viime vuosina jonkin verran parantaneet toiminnan tehokkuutta.

Liikevaihdon/henkilö on suositeltavaa olla vähintään 100 000 euroa/vuosi.

2. Käyttökate

Sähköasennusalan käyttökateen alarajana voidaan pitää 7 prosentin käyttökateä. Vuonna 2015 tutkimukseen osallistuneista osakeyhtiöistä 48 %:lla käyttökate ylitti 7 prosenttia, kun vuonna 2014 ylittäneitä oli noin 43 %.

Henkilöyhtiöiden käyttökateen mediaani pysyi edellisvuoden tasolla, 14,5 prosentissa. Elinkeinonharjoittajien käyttökateen mediaani nousi peräti 38,0 % (27,3 v.2014). On muistettava, että ko. yhden miehen yrityksissä ei makseta palkkoja, joten prosenttikin on aivan toista luokkaa kuin muissa yhtiömuodoissa.

Käyttökateprosentti	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mediaani								
Osakeyhtiöt	9,2	8,2	6,2	7,1	7,1	6,4	6,5	6,5
Vertailuyritykset	*	*	*	7,1	7,0	5,0	5,4	6,9
Henkilöyhtiöt	20,5	23,0	14,7	18,0	20,8	18,8	14,3	14,5
Elinkeinonharjoittajat	37,9	34,3	31,0	37,2	30,1	28,2	27,3	38,0
Liikev. alle 0,5 m€	15,6	15,9	13,3	14,8	13,2	11,7	10,1	10,4
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	10,3	10,2	8,0	10,6	8,4	8,5	8,3	9,8
Liikev. yli 1,0 m€	8,2	6,7	4,9	5,6	6,6	5,5	5,8	5,4
Kaikki yritykset	11,6	9,9	8,6	8,6	8,1	6,8	7,0	7,1

2.1 Rahoitustulos ja nettotulos

Osakeyhtiöiden rahoitustulosprosentin mediaani 5,8 prosenttia oli 0,3 prosentti-yksikköä edellisvuoden mediaania (5,5%) korkeampi. Nettotulosprosentin mediaani osakeyhtiöillä oli 4,7 %. Edellisvuodesta nettotuloksen mediaani parani 0,6 prosenttiyksikköä. Kaikkien yritysten rahoitustuloksen mediaani oli 6,3 % ja nettotuloksen mediaani 5,0%.

Rahoitustulos – ja nettotulos kumpikin paranivat edellisvuoden tasosta.

Sekä yhtiömuodoittain että liikevaihtoluokittain tarkasteltuna rahoitustulosprosentin ja nettotulosprosentin mediaani oli vuonna 2015 vielä tyydyttävällä tasolla.

Rahoitustulos- Prosentti Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osakeyhtiöt	7,5	6,5	5,0	5,7	5,9	5,1	5,5	5,8
Vertailuyritykset	*	*	*	5,8	5,5	4,3	4,5	6,5
Henkilöyhtiöt	18,2	21,1	14,7	15,7	20,9	18,8	14,3	14,5
Liikev. alle 0,5 m€	13,2	12,6	11,1	12,8	11,0	8,7	8,5	9,5
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	9,9	8,5	6,3	11,2	6,8	6,1	6,7	8,5
Liikev. yli 1,0 m€	6,1	5,3	4,1	4,5	5,4	4,7	5,0	4,7
Kaikki yritykset	9,2	7,9	7,0	7,0	6,7	5,5	6,1	6,3

Nettotulosprosentti Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osakeyhtiöt	5,6	4,8	3,7	4,6	4,6	3,4	4,1	4,7
Vertailuyritykset	*	*	*	4,2	4,0	3,1	3,4	5,1
Henkilöyhtiöt	16,4	18,4	14,0	14,6	18,6	16,4	12,9	12,5
Liikev. alle 0,5 m€	12,5	11,8	7,3	8,3	8,9	5,9	5,3	7,4
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	7,6	5,9	4,4	9,1	5,3	3,3	5,3	6,5
Liikev. yli 1,0 m€	5,3	4,1	3,1	4,0	4,1	3,5	3,8	3,8
Kaikki yritykset	7,1	5,9	5,2	5,7	5,4	3,8	4,7	5,0

2.2 Sijoitetun pääoman tuotto

Kannattavuustutkimukseen osallistuneiden sekä osakeyhtiöiden että kaikkien yritysten sijoitetun pääoman tuoton mediaani vuonna 2015 oli yleisten arviointiperusteiden mukaan edelleen hyvä. Osakeyhtiöiden sijoitetun pääoman tuoton mediaani oli 20,3 % ja kaikkien yritysten yli 21,8 %. Sijoitetun pääoman tuoton mediaanissa on ollut aikamoista vaihtelua, mutta pääosin se on pysynyt viime vuosina 20 prosentin paremmalla puolella.

Sijoitetun pääoman tuotto-% Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osakeyhtiöt	33,8	25,7	18,7	21,4	24,4	15,7	18,5	20,3
Vertailuyritykset	*	*	*	17,1	22,8	13,9	16,5	18,2
Kaikki yritykset	42,2	29,6	21,4	26,0	27,0	17,9	19,8	21,8
Vertailuyritykset	*	*	*	22,1	25,0	16,0	17,3	20,5

3. Taloudellinen asema

Taloudellista asemaa on arvioitu rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden perusteella. Rahoitusrakenteen tunnusluvut mittaavat yrityksen vakavaraisuutta — maksuvalmiutta pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä ja yrityksen tappionsietokykyä. Maksuvalmiudella lyhyellä aikavälillä — likviditeetillä — tarkoitetaan yrityksen kykyä maksaa maksunsa joka hetki ajallaan ja edullisimmalla mahdollisella maksutavalla.¹

3.1 Taloudellisen aseman kehitys

Sähköasennusalan keskimääräinen vakavaraisuus vuonna 2015 säilyi edelleen hyvällä tasolla. Keskimääräinen maksuvalmius säilyi edellisen vuoden tasolla. Sekä keskimääräinen vakavaraisuus että keskimääräinen maksuvalmius olivat varsin hyviä. Vaikka keskimääräinen vakavaraisuus ja maksuvalmius heikkenivätkin tarkastelujakson vaikeimpina la-mavuosina, ovat ne koko tarkastelujakson pysyneet hyvinä tai vähintään kohtuullisina.

3.2 Vakavaraisuus

Vuonna 2015 osakeyhtiöiden omavaraisuusasteen mediaani oli seurantajakson heikoimpia 54,7 prosenttia. Edellisvuoteen (57,9 %) verrattuna omavaraisuus heikentyi. Omavaraisuusasteen hajonta on tarkastelujaksolla ollut melko suuri. Vuonna 2015 huonoimmalla neljäsosalla osakeyhtiöitä omavaraisuus oli noin 35 % tai vähemmän, kun taas parhaimman neljäsosan omavaraisuus oli vähintään 73 %.

Omavaraisuusaste (%) Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osakeyhtiöt	57,5	59,0	57,4	54,6	53,0	54,6	57,9	54,1
Vertailuyritykset	*	*	60,1	59,3	61,4	59,9	59,2	60,2
Henkilöyhtiöt	54,3	62,1	64,3	63,8	75,6	77,7	67,5	61,5
Liikev. alle 0,5 m€	64,8	66,7	64,9	63,0	63,1	66,0	64,5	57,8
Liikev. 0,5 - 1 m€	67,7	66,3	64,9	66,5	66,4	61,8	57,9	63,0
Liikev. yli 1 m€	49,9	52,5	47,8	47,0	51,3	50,8	57,6	51,9
Kaikki yritykset	57,7	60,5	59,8	57,5	55,0	55,6	57,9	54,7

Kokonaisvelat liikevaihdosta vuonna 2015 olivat kaikilla tutkimukseen osallistuneilla yrityksillä keskimäärin noin 17 %. Velkojen suhteellinen osuus liikevaihdosta on jonkin verran suurempi kuin vuonna 2014. Keskimääräiseksi velkojen määräksi suhteessa liikevaihtoon on vuodesta 1998 alkaen vakiintunut mediaanilla mitattuna 15 – 17 prosenttia.

¹ Rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty raportin kohdassa 8. Tun-nuslukujen sisältö ja laskentakaavat.

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osakeyhtiöt	15,7	15,9	17,5	17,5	16,3	16,8	16,4	17,1
Henkilöyhtiöt	13,2	12,8	15,1	13,5	12,7	12,5	19,3	27,3
Kaikki yritykset	15,5	15,4	16,8	17,1	15,8	16,3	16,2	17,1

3.3 Maksuvalmius

Quick ratio (happotesti) on rahoitusomaisuuden ja lyhytaikaisen vieraan pääoman suhdeluku. Suhdeluku ilmaisee yrityksen lyhyen aikavälin maksuvalmiuden. Maksuvalmius katsotaan hyväksi, jos quick ration arvo on yli 1. Vuonna 2015 kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten quick ration mediaani oli erinomainen 1,8 eli rahoitusomaisuutta oli 80 prosenttia enemmän kuin lyhytaikaisia velkoja. Maksuvalmius säilyi edellisen vuoden tasolla.

Maksuvalmiuden tunnusluvun mediaani on kaikkina tarkastelujakson vuosina ylittänyt hyvänä pidettävän arvon 1.

Quick ratio Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osakeyhtiöt	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9
Henkilöyhtiöt	1,2	1,2	1,5	1,5	2,8	2,3	1,5	1,5
Liikev. alle 0,5 m€	1,9	2,1	1,9	2,2	2,2	2,0	2,0	2,6
Liikev. 0,5 –1,0 m€	1,9	2,0	2,0	2,1	2,2	1,9	1,4	1,6
Liikev. yli 1,0 m€	1,7	1,6	1,6	1,6	1,8	1,7	1,7	1,7
Kaikki yritykset	1,8	1,9	1,7	1,8	1,9	1,7	1,7	1,8

Toinen maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku on current ratio. Se mittaa myös tilinpäätöshetken rahoituspuskuria. Tunnusluvussa sekä vaihto-omaisuus että rahoitusomaisuus ajatellaan realisoitavaksi lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. Ne jäsenyritykset joilla ko. arvo kannattavuustutkimuksessa on yli 2 voivat olla erittäin tyytyväisiä. Tutkimuksessa ko. luvun mediaani oli 2.

Myyntisaatavien kiertoaajan tulisi yleensä olla lyhyempi kuin ostovelkojen. Tällöin yritys voi toimittajien myöntämällä maksuajalla vähentää varsinaista pääomatarvetta. Ostovelkojen kiertoaikatavoitteen takarajan asettavat maksuehdot; mahdolliset käteisalennukset tulisi käyttää hyväksi.

Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten keskimääräinen myyntisaatavien kiertonopeus vuonna 2015 oli 31 vuorokautta. Keskimääräinen kiertonopeus on tarkastelujaksolla vaihdellut 30 vuorokaudesta 37 vuorokauteen. Rahankierto on aavistuksen heikentynyt, kun myyntisaatavien kierto oli yhdellä päivällä pidentynyt.

Ostovelkojen keskimääräinen kiertonopeus oli kaikilla yrityksillä 29 vuorokautta. Osakeyhtiöiden ostovelkojen kierto oli keskimäärin 29 vuorokautta. Kaikkien yritysten ostovelkojen keskimääräinen kierto on tarkastelujaksolla vaihdellut 23 vuorokaudesta 29 vuorokauteen.

Myyntisaatavien kierto (vuorokausina)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mediaani								
Osakeyhtiöt	34	34	36	38	35	33	33	34
Henkilöyhtiöt	26	23	30	38	26	26	21	28
Liikev. alle 0,5 m€	25	27	25	29	25	22	23	22
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	28	34	34	38	35	30	26	34
Liikev. yli 1,0 m€	38	36	44	42	38	39	36	36
Kaikki yritykset	31	32	34	37	33	32	30	31

Ostovelkojen kierto (vuorokausina)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mediaani								
Osakeyhtiöt	27	25	30	31	29	28	27	29
Henkilöyhtiöt	30	15	28	20	39	43	63	74
Liikev. alle 0,5 m€	25	23	25	21	18	18	24	18
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	23	22	30	29	30	30	27	37
Liikev. yli 1,0 m€	29	28	33	32	30	31	29	34
Kaikki yritykset	26	23	29	29	28	28	27	29

4. Tulokset alueittain

Tutkimusaineistosta on laskettu tunnuslukuja myös alueittain. Aluejaon perustana on Sähkö- ja teleurakoitsijaliiton alueosastojako. Alue- ja alueosastojako on esitetty viereisellä karttasivulla. Alueelliset tunnuslukujen mediaanit perustuvat kaikkien kultakin alueelta tutkimukseen osallistuneiden yritysten tuloksiin². Alueittaiset aineistot sisältävät siten sekä osake- ja henkilöyhtiöitä että muita yhtiömuotoja.

4.1 Tunnuslukujen mediaaneja alueittain

Liikevaihto (1 000 €)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	856	904	706	790	818	973	1253	1179
Lounais-Suomi	926	942	853	676	929	795	838	1055
Itäinen Suomi	529	689	585	840	1127	1219	1475	989
Läntinen Suomi	878	738	669	906	959	964	986	1538
Pohjois-Suomi	529	504	362	507	752	628	622	922

Liikevaihto/henkilö (1 000 €)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	108	105	104	112	118	111	112	119
Lounais-Suomi	98	94	102	99	109	108	110	110
Itäinen Suomi	100	101	94	111	112	103	117	116
Läntinen Suomi	115	106	95	115	111	103	104	112
Pohjois-Suomi	120	112	119	121	118	127	124	119

Käyttökate-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	9,5	8,3	5,2	5,9	7,1	6,7	7,0	5,9
Lounais-Suomi	11,4	8,7	9,9	8,6	8,4	6,0	7,3	7,4
Itäinen Suomi	14,0	12,9	9,7	9,1	8,6	8,2	7,0	8,7
Läntinen Suomi	10,7	10,6	10,7	8,4	7,6	6,4	6,3	3,7
Pohjois-Suomi	13,7	13,5	13,2	16,4	14,3	10,6	8,4	8,6

Rahoitustulos-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	7,6	6,3	4,5	5,2	5,9	5,4	6,0	5,0
Lounais-Suomi	9,6	7,2	8,1	7,0	6,7	4,5	5,8	6,2
Itäinen Suomi	12,8	10,0	7,8	7,6	6,9	6,2	6,4	7,9
Läntinen Suomi	8,0	9,1	8,2	7,2	6,0	5,2	5,7	3,2
Pohjois-Suomi	10,9	9,9	9,2	12,1	11,9	8,3	7,6	8,0

Nettotulos-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	5,5	4,5	2,3	3,3	4,6	3,1	4,2	4,3
Lounais-Suomi	7,3	5,8	6,0	6,1	5,1	3,1	4,5	5,2
Itäinen Suomi	9,9	7,6	6,1	6,5	6,1	4,7	5,2	7,0
Läntinen Suomi	6,9	8,1	4,8	5,0	5,5	3,1	5,0	1,8
Pohjois-Suomi	9,6	8,6	8,1	11,4	9,2	6,9	6,0	6,3

Omavaraisuus-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	56,3	56,5	53,3	46,2	48,5	48,6	57,8	54,8
Lounais-Suomi	57,7	59,6	57,9	59,0	58,4	50,0	51,2	52,9

² Aineiston lukumäärä alueittain on esitetty raportin kohdassa 7. Tutkimusaineisto ja tulosten esittäminen.

Itäinen Suomi	59,6	63,2	65,2	67,0	67,2	63,1	63,6	66,8
Läntinen Suomi	48,4	51,2	46,5	48,4	48,2	52,6	54,2	43,6
Pohjois-Suomi	71,9	68,2	66,7	61,9	64,5	59,4	59,4	60,0

Kokonaisvelat/ liikevaihto (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uusimaa	15,8	14,5	18,2	17,3	16,7	15,6	14,1	14,6
Lounais-Suomi	15,7	16,8	16,1	17,8	17,9	18,3	16,7	15,3
Itäinen Suomi	16,1	15,2	16,2	14,9	14,0	15,5	16,2	15,5
Läntinen Suomi	15,9	16,9	17,9	16,5	16,0	17,1	18,8	19,7
Pohjois-Suomi	11,5	14,7	16,0	16,1	12,8	15,3	19,9	18,7

5. Tunnuslukujen sisältö ja laskentakaavat

Tunnuslukujen kaavat eivät ole täydellisiä. Niistä on jätetty pois joitakin yksityiskohtia, jotka ovat harvinaisia sähköasennusalalla tai jotka muusta syystä raportin sisällön kannalta ovat vähämerkityksisiä.³ Kaavoista käy kuitenkin ilmi tunnuslukujen keskeinen sisältö. Joidenkin tunnuslukujen suuntaa-antavat ohjearvot on esitetty edellä raportin jaksossa 4 "Kannattavuus ja taloudellinen asema yleisten ohjearvojen perusteella".

Liikevaihto

Liikevaihto antaa karkean kuvan toiminnan laajuudesta. Liikevaihdon muutos kuvaa toiminnan kasvua tai supistumista. Toiminnan todellisen kasvun arvioimiseksi tulisi ottaa huomioon inflaation vaikutus.

Liikevaihto henkilöä kohti kuvaa henkilöstön tehokkuutta. Yritysten välisissä vertailuissa tunnusluvun luotettavuutta heikentävät yritysten erilaiset toimintatavat. Jotkut yritykset henkilöstön palkkaamisen sijasta käyttävät ulkopuolisia palveluja.

Tuloslaskelman rakenne

Tavallisimpia kannattavuuden tunnuslukuja ovat käyttökate, rahoitustulos ja nettotulos. Allaolevas-ta, pelkistetystä tuloslaskelmasta käy ilmi edellä mainittujen tunnuslukujen sisältö.

Liikevaihto

+Muut liiketoiminnan tuotot

- Muuttuvat kulut

Myyntikate

- Kiinteät kulut

Käyttökate

³ Tunnuslukujen sisältöä on selostettu mm. Yritystutkimusneuvottelukunnan julkaisussa Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi, Gaudeamus 2002.

+/- Rahoitustuotot ja -kulut

- Välittömät verot

Rahoitustulos

- Suunnitelman mukaiset
poistot

Nettotulos

Käyttökateprosentti

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Käyttökateprosentti ilmaisee yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen ennen rahoituseriä ja poistoja; se osoittaa, mikä osuus liikevaihdosta on jäänyt rahoituskuluihin, pitkävaikutteisiin tuotannontekijöihin ja voitonjakoon. Käyttökateprosentti on toimialakohtainen tunnusluku, jolle ei ole määriteltävissä yleistä ohjearvoa. Sähköasennusalalla on kohtuullisen käyttökateen alarajana pidetty 7 %:ia.

Tunnusluvun vertailukelpoisuutta saman toimialan yritysten välillä heikentävät pitkäaikaisten tuotannontekijöiden hankintatavat. Käyttökateen suuruuteen vaikuttaa se, omistaako yritys toiminnassa käytettävät toimitilat, koneet ja laitteet vai toimiiko yritys vuokratiloissa ja käyttääkö se ensisijaisesti vuokrakoneita ja -laitteita. Vuokrat sisältävät kiinteisiin kuluihin. Omaksi hankitun käyttöomaisuuden hankintahinnat kasvattavat kiinteiden kulujen sijasta poistojen määrää.

Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Rahoitustulosprosentti kuvaa yrityksen kykyä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla lainojen lyhennyksistä sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta. Rahoitustuloksen pitäisi olla positiivinen. Mikäli rahoitustulos on negatiivinen, tarvitsee yritys lisää pääomaa joko velkana tai omana pääomana.

Nettotulosprosentti

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Nettotulos on yrityksen kaikkien säännöllisten tuottojen ja kulujen erotus — toiminnan nettotulos. Nettotulosprosentti ilmaisee yrityksen säännöllisen toiminnan voitto-osuuden liikevaihdosta.

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääomantuotto-% =

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella = tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo.

Sijoitettu pääoma = korollinen vieras pääoma + oma pääoma + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset + arvostuserät.

Sijoitetun pääoman tuotto-% on yleispätevä tunnusluku, jossa toiminnan tulos on suhteutettu tuloksen saavuttamiseen käytettyyn pääomaan. Tunnusluvun vertailukelpoisuutta eri yritysten välillä heikentävät suuret investoinnit, arvonkorotukset ja mahdolliset negatiivista nettotulosta suuremmat rahoituskulut. Sijoitetun pääoman tuotto-%:ta voidaan pitää tyydyttävänä, jos se vähintään yhtä suuri kuin yrityksen vieraan pääoman keskimääräinen korko-%.

Omavaraisuusaste (%)

Omavaraisuusaste (%) =

$$\frac{\text{Arvostuserät} + \text{vapaaehtoiset varaukset} + \text{kertynyt poistoero} + \text{oma pääoma} - \text{pääomalainat}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakkomaksut}} * 100$$

Taseen loppusummasta vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Omavaraisuusasteen perusteella arvioidaan yrityksen vakavaraisuutta. Mitä suurempi on omavaraisuusaste, sitä sitä parempi on yrityksen tappionsietokyky ja sitä paremmin yritys selviytyy velvoitteistaan. Tunnusluku soveltuu eri toimialojen yritysten keskinäiseen vertailuun. Omavaraisuusaste katsotaan hyväksi, jos se on suurempi kuin 40 %.

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta - suhteellinen velkaantuneisuus

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta =

$$\frac{\text{Vieras pääoma yhteensä} + \text{pakolliset varaukset} - \text{saadut ennakkomaksut} + \text{pääomalainat}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Vieraasta pääomasta ja pakollisista varauksista vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Tunnusluku on toimialakohtainen. Sen perusteella voidaan arvioida yrityksen käyttökatevaadetta. Mitä korkeampi on suhteellinen velkaantuneisuus, sitä suurempi tulee käyttökateen olla, jotta yritys selviytyy vieraan pääoman hoitovelvoitteista.

Quick ratio

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat} - \text{saadut ennakkomaksut}}$$

Lyhytaikaisista veloista vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Quick ratio osoittaa yrityksen maksuvalmiuden lyhyellä aikavälillä. Tunnusluvun luotettavuutta heikentää se, että tunnusluku lasketaan yhden ajankohdan — tilinpäätösajankohdan — perusteella. Tunnusluku ei välttämättä anna oikeaa kuvaa yrityksen tyypillisestä maksuvalmiudesta tilikauden aikana.

Myyntisaamisten kiertoaika vuorokausina

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (vrk)} = \frac{360 * \text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}}$$

Myyntisaamisten kiertoaika osoittaa, mikä on saamisten keskimääräinen maksuaika. Myyntisaamisten pitkä kiertoaika saattaa olla ilmaus tehottomasta perinnästä. Kierron nopeuttaminen parantaa yrityksen maksuvalmiutta. Myyntisaamisten kiertoaajan pitäisi olla lyhyempi kuin ostovelkojen kiertoaajan.

Ostovelkojen kiertoaika vuorokausina

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika (vrk)} = \frac{360 * \text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{Ulkopuoliset palvelut (12 kk)}}$$

Ostovelkojen kiertoaika osoittaa, mitenkä paljon yritys on käyttänyt toimittajien myöntämää maksuaikaa. Ostovelkojen kierron tavoitteena tulisi olla mahdollisimman pitkä kiertoaika kuitenkin siten, että käteisalennukset käytetään hyväksi ja että ei jouduta maksamaan ylimääräisiä kuluja viivästyskorkoina.